

Beretning 2018

INDLEDNING

Da jeg begyndte at skrive denne beretning, opdagede jeg, at det var tiende gang, jeg skrev årsberetning i FBL-Hjørring. Endnu en gang blev jeg overrasket over, hvor hurtigt tiden går, og jeg tænkte, at med så mange beretninger gennem pc'en måtte jeg vel kunne fatte mig kortere end tidligere, især når årets overskuelige arbejdsmængde skulle tages i betragtning. Men da jeg fik samlet materialet, viste det sig, at året i foreningen alligevel har været ganske aktivt, og beretningen er endt med at blive af nogenlunde samme længde, som den plejer.

CENTRALE EMNER OG SAGER I ÅRETS LØB

Forberedelse af arrangementer i foråret 2019

En sag, der har fyldt rigtig meget for en stor del af bestyrelsen det forgangne år, er forberedelsen af Landsforeningens årsmøde 10.-12. maj 2019. Når det fylder så meget, skyldes det, at vi i vores lokale forening også planlægger en bygningskulturuge op til årsmødet.

Med det arrangement forsøger vi at slå to fluer med ét smæk; dels er der mere i godteposen for deltagerne i årsmødet, når de skal rejse "helt" til Hjørring, hvis de ellers kan afse ekstra tid til at opholde sig her; dels vil en koncentreret buket af arrangementer med bygningskulturel vinkel forhåbentlig skærpe blikket for bygningskulturens kvaliteter hos borgerne i Hjørring Kommune.

Bygningskulturugen bliver en slags marked, hvor en lang række institutioner, virksomheder og private laver arrangementer om de bygninger, de holder til i. Alt tyder på, at vi når op på mindst 20 arrangementer. Det er intentionen, at vi til februar for alvor kan begynde PR-arbejdet for denne uge.

Som det forhåbentlig også er bemærket, gør vi gennem bladet "by&land" opmærksom på Hjørring Kommune. I det seneste nummer var en artikel om købstaden Hjørring. Til næste nummer, som udkommer i december, er indsendt fire artikler om henholdsvis den bevarende lokalplan for Gl. Hjørring, Hirtshals by, Vendsyssel Teater og om restaureringen af Villerup Hovedgård. Vi får se, om de alle kommer med i denne runde.

Brinken

Foreningen har været involveret i en høringssag, som har fyldt en del, og som endte med, at kommunens økonomiudvalg underkendte teknik- og miljøudvalget.

Det drejer sig om den yderste ende af Svanelundskvarteret, på Brinken lige ned mod Beits Vænge, hvor man i det ellers udbyggede villakvarter på to parceller, hvor

den ene er en dobbeltgrund, ville udskifte de to enfamiliehuse med tre boligblokke med omkring i alt 20 lejligheder.

Imidlertid forhindrede en tinglyst deklARATION fra 1946, som bl.a. regulerer bebyggelsens karakter og omfang, at projektet kunne gennemføres. For at komme uden om den, skulle der udarbejdes en lokalplan for de berørte grunde.

Naboerne og mange af dem, der i øvrigt er omfattet af deklARATIONEN, var imod og gjorde et stort arbejde, og vi i FBL argumenterede imod både i den foroffentlige høring og i forbindelse med lokalplanforslagets fremlæggelse.

Vores argumenter var kort,

- At en tinglyst deklARATION ikke bør ophæves, når de øvrige, som er omfattet af den, er imod
- At de mange indsigelser burde veje tungt i forhold til bygherres interesser
- At projektet kunne danne præcedens for tilsvarende projekter andre steder på skråningen mod Beits Vænge
- At oplevelsen af et grønt strøg langs stien gennem Beits Vænge ville blive ødelagt

Trods modstand – og den var uændret, selv om projektet blev justeret – fortsatte planlægningen, som blev politisk vedtaget i Teknik- og Miljøudvalget, og først i Økonomiudvalget – på vej til Byrådet – var der politikere, som fik øjnene op og blev lorne ved det hele. Og helt usædvanligt anbefalede Økonomiudvalget på tværs af Teknik- og Miljøudvalgets indstilling, at Byrådet stoppede projektet. Det var en uskøn proces at se på, men for FBL at se den rigtige beslutning.

Svanelundskvarteret

I Kommuneplan 2016 blev den inderste del af Svanelundskvarteret udpeget som værdifuldt kulturmiljø og i beskrivelsen blev det anbefalet, at der for området blev udarbejdet en bevarende lokalplan.

Den proces er glædeligvis allerede langt henne. Det var på allerhøjeste tid, da adskillige udmærkede huse er revet ned og erstattet med nye kæmpevillaer, hvor bygherre har haft ret frit spil, fordi området ikke har været lokalplanbelagt.

Som forberedelse til lokalplanen er alle områdets huse fra før 1960 blevet bevarende vurderet. Kommunen foretog en første vurdering, som vi i FBL så blev bedt om at gennemgå og kommentere. Da det drejede sig om over 90 huse, var det en opgave, der tog tid, fordi det både er det arkitektoniske, det kulturhistoriske, relationen til omgivelserne, originaliteten og tilstanden, der skal indgå i vurderingen af hvert hus.

Vi afleverede vores bemærkninger i begyndelsen af august sammen med en liste over træer, som vi mener er kvalificerede til en udpegning som bevaringsværdige. Jeg vil anslå, at op mod 50 huse har kvaliteter, der vil udløse en udpegning som bevaringsværdige.

Vi ved ikke, hvornår planen er færdig og træder i kraft.

Den grønne vinkel

Med Esther Mortensens udtræden af bestyrelsen sidste år, har vi måttet omorganisere vores arbejde med træer og det grønne for at bestyrelsen kan have kontakt med sagkyndige på det felt. Vi har etableret en gruppe, som vi i det daglige kalder ”Trægruppen”. Den består af Yrsa Grunnet og mig fra bestyrelsen samt to aktive medlemmer af foreningen: Esther Mortensen og Jørgen Stubgaard. Gruppen er trådt i funktion for et par måneder siden. Arbejdet, der ligger lige for de næste måneder er dels at få sorteret i de ret mange billeder, som af forskellige grunde er kommet til at ligge alt for længe og lægge nogle af dem på træhjemmesiden, og dels finde og beskrive nogle ”betydningsfulde haver”, som landsforeningen slog til lyd for i juni-nummeret af ”by&land”.

Nørregade 27

Sidste år blev ombygningen af forhuset i Nørregade 27 her i Hjørring omtalt i beretningen. I år er adressen den samme; men nu drejer det sig om baghusene, hvor Håndværkernes Hus tidligere holdt til i en del af det.

Hvis man har fulgt med i avisen og FBL’s nyhedsbreve, ved man, at de i realiteten nu er revet ned.

Det var problematiske bygninger. De havde stor bevaringsværdi, men var vanskelige at give nye funktioner i de gamle rammer. Derfor var det også glædeligt, at bygherre og kommunen havde fundet en måde at lave boliger i dem på, som alt taget i betragtning var en løsning, der i vid udstrækning bevarede det gamle.

Da projektet så skal omsættes i praksis, piller bygherre angiveligt ved tagkonstruktionen, hvorved størstedelen af murene falder sammen – på begge bygninger forunderligt nok.

Vi er i bestyrelsen himmelfaldne og henvender os til kommunen og vil høre, hvad der dog sker. Man er i kommunen tilsyneladende uforberedte og uden viden, men viser på den anden side heller ikke særlig interesse for at skride hårdt ind, da FBL efter en uges tid bliver orienteret ved et møde. Man lover dog at tage et møde med bygherren og udtrykke sin misbilligelse.

Da vi i bestyrelsen efter kort tid konstaterede, at nu var også soklerne gravet op, og kun bagmurene i skel samt en enkelt gavl stod tilbage, skrev vi 25. oktober direkte til teknisk direktør for at høre, om kommunen betragtede det som værende i overensstemmelse med den byggetilladelse, der er blevet givet. Vi har stadig – trods påmindelse – ikke fået svar. Vores holdning er, at hvis ikke egentlig straf er mulig, så skal kommunen, når noget sådant sker, følge projektet meget nidkært og holde det i stram snor i forhold til alle regler.

Det skal nævnes, at det oprindelige ”bevaringslignende” projekt tilsyneladende følges, men med nyopførte mure.

Mammutpladsen

I marts måned afleverede foreningen hørings svar til et lokalplanforslag for Mammutpladsen og en del tilstødende områder.

Det er en lokalplan, som tager fat på mange ting og vil skabe forandring i bymidten:

- Kommunen har lagt sig fast på, at Sysseltinget, Det Blå Hjørne og Tandlægehuset forsvinder – og gerne resten af karreen op til Asylgade – så der kan opføres en lille ny bydel. Lassen fra schmidt/hammer/lassen/architects, som også har tegnet teatret, har tegnet et projekt, som kommunen er i gang med at få investorer til. Det virker ganske spændende, hvis ellers arkitekt og myndigheder kan holde projektet på sporet.
- Jernbanegades østside er en del af lokalplanområdet, og for de eksisterende bygninger ud mod Jernbanegade er der flere bevarende bestemmelser i planen. Det glæder vi os over.
- Selve Mammutpladsen skal ifølge planen – og som I måske ved – gøres mere grøn og blå, idet det åbne vandløb, der tænkes etableret ned gennem byen, skal føres langs pladsens vestside med opholds- og aktivitetsmuligheder omkring. Et sådant greb vil naturligvis bidrage til at fjerne pladsens baggårdsagtige karakter.
- Endelig lægger planen op til at fjerne den tidligere politistation, hvilket allerede er sket. Der skal på det dybeste sted etableres en skaterbane, som ved kraftig nedbør kan optræde som forsinkelsesbassin, for vandet, der løber gennem byen, inden det føres under Parallelvej. Allerede på et borgermøde, da planerne om det nye teater blev præsenteret, foreslog foreningen, at den tidligere politistation blev fjernet, så den nederste ende af amtmandshaven kunne genetableres. Nu hvor det ønske et stykke af vejen bliver imødekommet, har vi måttet indrømme, at det kostede en tidstypisk bygning tegnet af kgl. bygningsinspektør Leopold Teschl livet. En bygning med kvaliteter, der kunne kvalificere til en udpegning som bevaringsværdig.

Vindmøller

Efter en stille periode, hvad vindmøller angår, dukkede vindmøllerne ved Rubjerg op igen i et nyt projekt, hvor møllerne nu planlægges med en højde på 125 m mod tidligere 150 m. Foreningen har fastholdt sin indsigelse begrundet i dels placeringen i et ikonisk landskab dels højden, som trods reduktionen stadig får møllerne til at fremstå som markante i landskabet og i forhold til Børglum Kloster. Sagen er stadig ikke afsluttet.

Også syd for klosteret er der en vindmøllesag på vej. De otte 70 m høje møller ved Hjortnæs næsten på kommunegrænsen til Brønderslev, planlægges udskiftet med møller på 150 m. De vestligste møller i rækken kommer til at stå lige i udsigten fra klosteret.

Bestyrelsen finder spørgsmålet om vindmøller delikat, for hvor enøjet kan man tillade sig at forfægte et landskabsæstetisk synspunkt, når miljø- og klimaspørgsmålene

er blandt de vigtigste i samfundet. Vi er klar over, at vi må tåle de store vindmøller nogle steder i landskabet og har fx ikke gjort indsigelse, når møllerne har været placeret ved større infrastrukturanlæg som motorvejen og Hirtshals Havn.

Medlemsarrangementer

Vores aktivitetsniveau med hensyn til medlemsarrangementer har været højt i år.

Første arrangement, ”100-års jubilæum for fredning af vestdiget i Christiansgave”, fandt sted 22. februar. Den første naturfredningslov blev vedtaget i 1917, og sagen omhandlende diget blev den anden gennemførte sag efter den lov. Et halvt hundrede mennesker deltog i vandringen i Christiansgave, som blev ledet af Mogens Thøgersen, Jørgen Jørgensen og Jakob Kofoed.

Det næste arrangement var allerede 12. marts – på dagen, hvor vi kunne fejre hundredåret for den første bygningsfredningslov. Omkring 65 personer deltog i præsentationen af de fredede bygninger i Hjørring Kommune ved at se bygningerne i Hjørring by in natura og de øvrige på skærm i Det Gamle Rådhus. Mogens Thøgersen og Niels Bendsen stod for arrangementet. Alle fredningsbeskrivelserne ligger nu tilgængelige på foreningens hjemmeside.

Den 3. april var der igen et arrangement – denne gang om ændringerne i planloven, som blev indført i sommeren 2017. Peter Norskov havde formået Betina Hedeby Madsen og Michael Hammer fra kommunen til at komme og fortælle om ændringerne. Dette vigtige, men mindre spektakulære arrangement, der blev til i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, kunne trække 10-12 deltagere.

For første gang har FBL i år deltaget i Naturmødet. Det skete 25. maj med en paneldebat om de levende hegn, der er truede i landskabet. Jakob Kofoed styrede debatten mellem landinspektør Martin Nissen Nørgård, biavler Ejvind Rasmussen, formand for Plantning og Landskab Henrik Bertelsen og landmand og formand for Teknik- og miljøudvalget Søren Smalbro. Svend Petersen, som er suppleant i bestyrelsen, var ankermand på arrangementet. Debatten tiltrak en 15-20 tilhørere foruden dem, der et par minutter standsede op ved teltåbningen for at høre, hvad der foregik. Et arrangement, der gav lyst til noget tilsvarende.

Endnu et arrangement, som ganske vist ikke var vores, men som vi blev lidt involveret i, var da Villerup Hovedgård holdt åbent hus 29. september. Vibe Gro Falk, som ud over at være den ene af ejerne på Villerup også er suppleant i vores bestyrelse, havde bedt mig sende en direkte invitation til foreningens medlemmer. Derudover havde hun inviteret foreningen til at lave en stand den dag, hvor vi kunne præsentere vores arbejde. Yrsa Grunnet havde sammen med Vibe hovedæren for en fin stand, der var pænt besøgt.

Når man får det samlet i en sådan opremsning, er det da lidt imponerende, hvad vi har nået.

ORGANISATIONEN

Landsforeningen

I Landsforeningens regi var jeg 3. marts til formandsmøde i Odense. Emnet var som så ofte relationen mellem Landsforeningen og de lokale foreninger. Hvordan man kan være til glæde og støtte for hinanden, og hvordan man synliggør sit arbejde.

En seance drejede sig om Facebook. Spørgsmålene og debatten viste klart, at i den sammenhæng og i det selskab er vores forening blandt dem, der på moderne dansk kaldes first movers.

4.-6. maj var vi tre af sted til Landsforeningens Årsmøde i Korsør: Niels Bendsen, Mogens Thøgersen og jeg. Da årsmødet næste år skal finde sted her i Hjørring, måtte vi flere af sted på studietur, om jeg så må sige. Vi fik gode ideer med hjem, men fandt også svagheder, som vi vil undgå at gentage.

Lokalforeningen

Hvad vores lokale forening angår, kan jeg fortælle, at den her pr. 1. november samlet havde 72 medlemskaber fordelt på personligt medlemskaber, husstandsmedlemskaber og institutions- eller virksomhedsmedlemskaber. Med i regnestykket er 5 gave-medlemskaber, som vi håber bliver ”normaliseret” i forbindelse med næste kontingentindbetaling efter nytår.

Sidste år var antallet af medlemskaber 66 og året før 62. Jeg plejer at lave en omregning i personer med henholdsvis 1, 2 eller 3 i forhold til de tre medlemskabstyper, og det giver i år 131 mod sidste år 121 og året før 109.

Der har i årets løb været 10 indmeldelser og 2 udmeldelser. Indmeldelserne omfatter to gave-medlemskaber, der nu betaler almindeligt kontingent. De øvrige 8 er indmeldt på baggrund af forårets arrangementer, gennem kontakt med et medlem af foreningen, i kølvandet på foreningens stand på Villerup Hovedgård, og på eget uransageligt initiativ. Af de to udmeldelser skyldtes det ene dødsfald. Når man ser på alle disse tal, er det jo dejligt at se, at de indikerer, at vi er i en fremgangsperiode.

Det bliver interessant at se, om der kan skaffes flere medlemskaber, når foreningen i næste weekend har en stand i museets julemarked.

FREMTIDEN

Jubilæumsåret

Hvis jeg her mod slutningen af beretningen skal liste op, hvilke opgaver, der tegner sig i fremtiden, kan det gøres med to ord: Foreningens jubilæumsår.

Når vi næste år samles til generalforsamling mandag, den 25. november, er det på 50-årsdagen for foreningens stiftelse. Den begivenhed kommer til at sætte sit præg på hele året.

Vi begynder med bygningskulturugen 3.-10.maj, og den går lige over i Landsforeningens årsmøde 10.-12. maj. Efter den tour de force samler vi kræfter til efteråret,

hvor vi regner med tre arkitekturforedrag i Folkeuniversitetsregi, før vi samles til fejring i november, hvor vi forhåbentlig kan præsentere et jubilæumsskrift.

AFSLUTNING

Når jeg så her til sidst nævner, at jeg i marts ganske pludseligt blev enkemand, kan I med rette tænke, at den private begivenhed sådan set ikke har med FBL at gøre. Og dog, vil jeg sige. En sådan hændelse ændrer lyssætningen og størrelsesforholdene på livets scene – her iblandt på FBL's bestyrelse, i hvert fald set fra min vinkel.

Bestyrelsen trådte øjeblikkelig et skridt frem og slog kreds om formanden, så han ikke væltede helt, selv om han vaklede.

- Niels Bendsen har som næstformand været en uvurderlig støtte og samtalepartner, når holdninger, synspunkter og handlingsforløb skulle gennemtænkes, og han har taget over i flere sammenhænge til aflastning for mig.
- Mogens Thøgersen har naturligvis passet sit kassererhverv, men med sin store viden og arbejdsomhed også spillet en central rolle i forbindelse med flere arrangementer og den artikelrække i "by&land" op til årsmødet, som er begyndt med hans egen artikel om Hjørings historie. Også Mogens har været en god samtalepartner, som har hjulpet med at "støve" hele foreningens virke af, så det fremstod klarere.
- Peter Norskov har som webmaster haft mange opgaver med at få adgangskoder til at fungere, men har også øst af sin viden om kommunalt planlægningsarbejde og de kommunale arbejdsgange fra sin tid som ansat der. Således har han været med til at holde formandens formuleringer klare og præcise i skrivelserne til kommunen.
- Yrsa Grunnet har som nyt bestyrelsesmedlem med stor energi kastet sig ud i praktiske opgaver. Blandt andet har hun lagt stof på foreningens hjemmesider samt stået for den stand, foreningen havde, da Villerup holdt åbent hus, og nu igen en stand, når museet her i weekenden holder julemarked. Og så har hun aflastet formanden ved at repræsentere foreningen i Det Grønne Råd.
- Bestyrelsens to suppleanter Vibe Gro Falk og Svend Pedersen er også opløftende elementer, og de deltager så meget i bestyrelsesmøderne, som de kan; den ene mere, den anden mindre. Og trods flere forskelle – den ene er ældre, den anden yngre; den ene er mere lavmælt, den anden mere højrøstet, den ene er mand, den anden kvinde – så ejer de begge en dejlig skæv vinkel på tingene: "Hvorfor gøre sådan?", "Hvad med det og det?", "Man kunne da også ... ". Der levnes ikke megen plads til mismod

Tusind tak til bestyrelsen, som jeg sætter stor pris på, som har holdt mig på sporet, og som efter min mening er meget kompetent, hvilket er til glæde for os alle.

Hermed overlader jeg beretningen til generalforsamlingens behandling.